

Posiedzenie Sejmu PRL

Ciąg dalszy ze strony 1

zawskim. Wykorzystując błędy lat 70-tych wróg starał się doprowadzić do destabilizacji w naszym kraju. Rok 1981 był okresem bezprecedensowej wojny. Ogłoszenie wojny ludowej, ogłoszenie wojny kontrrewolucyjnej, wojny Rada Ocalenia Narodowego zabezpieczyła byt narodu. Możliwość zawieszenia stanu wojennego, została wnioskami przeanalizowana co zapewniła, że podjęcie tej decyzji nie jest już ryzykiem. Klub poselski SD stwierdził, że podjęcie decyzji o zawieszeniu stanu wojennego, jest przyjęciem uregulowania prawnych dotyczących zawieszenia stanu wojennego.

Pos. Jerzy Ozdowski (bezp. okr. wyb. w Poznaniu) podkreślił, że dzisiaj, w tym dniu rozpoczyna nowy okres suwerennego życia narodu we własnym państwie. Chwila jest doniosła i wymaga od nas głębszego zastanowienia.

Nawiązując do wdrażanej reformy gospodarczej stwierdził, że — jak nigdy dotychczas — liczymy na to, że wspólnoty pracownicze nowego typu będą czynnikami przyspieszania równowagi rynkowej i porządku ekonomicznego.

Władza państwowa — powiedział — opiera się na zdrowej etyce patriotycznej, realizuje prawdziwe dobro wspólne, szanując prawa i obowiązki obywateli. Niekiedy, ze względu na dobro ogólne, prawa muszą być czasowo ograniczone, a obowiązki natomiast rozszerzone. Ale sprawiedliwa władza zawsze wie, że jest służba narodowi, służba człowiekowi.

Pos. Edmund Osmańczyk (bezp. okr. wyb. Kędzierzyn-Koźle) podzielił się wstępnie refleksjami, jakie nasunęły mu się po ostatnim pobycie za granicą. Gdy powracając stała się troska o byt ekonomiczny całej ludzkości — powiedział — pozostałe aspekty muszą ulegać pewnemu uspokojeniu. Dlatego na ogół z wyrażoną ulgą przyjmujemy się w świecie zapewnienie, że w Polsce następuje dalszy spadek napięcia politycznego. Są oczywiście obok tego postawy otwarcie wrogie, zakładające z góry niemożliwość zniesienia stanu wojennego. W konkluzji poseł stwierdził, że oczekujemy od zagranicy stosowania wobec Polski i Polaków zasad uczciwej gry.

Przechodząc do spraw polskich, poseł podkreślił znaczenie najbliższych dwóch lat dla stworzenia modelu polskiej, socjalistycznej demokracji. Podtrzymał propozycję powołania poselskiego komitetu ds. odrodzenia i naprawy Rzeczypospolitej. Za sprawę wielkiej wagi uznał rozpoznanie obrazu politycznego myślenia naszego społeczeństwa, szczególnie jego młodej większości i dopiero na tej podstawie zdecydowanie czy — trzeba jest nam jedna organizacja o charakterze patriotycznego ruchu czy też różne grupy środowiskowe. Zdaniem posła przyszedł obecnie czas otwarcia publicznej debaty nad reformami politycznymi państwa po zniesieniu stanu wojennego.

Po przerwie przewodniczący obrad objął wicemarszałek Sejmu Piotr Ślesiański.

Kolejny mowa pos. Jan Melgisz (ZSL, okr. wyb. w Lublinie) zwrócił uwagę na to, że zawieszenie stanu wojennego będzie oznaczać zakończenie pierwszego etapu prac Sejmu, władz politycznych i państwowych nad stworzeniem podstaw spokojnego rozwoju naszej Ojczyzny w przyszłości.

W dalszej części wystąpienia poseł omówił rolę samorządu na wsi, podkreślając wagę właściwego stosunku administracji do organizacji samorządowych. Znaczną część przemówienia poseł poświęcił warunkom poprawy sytuacji w rolnictwie i sprawom wzrostu produkcji żywności.

Pos. Alfons Kłafkowski (bezp. okr. wyb. Konin) przedstawił w imieniu swego koła kilka dodatkowych uwag na temat znaczenia prawnego wniesienia projektów do ustaw. Stwierdził, że zawieszenie stanu wojennego oznacza, iż jego zasadnicze rygory w pełnym lub ograniczonym wymiarze obowiązują tylko w takim zakresie w jakim chronią bezpośrednio podstawowe interesy państwa, tworząc osłonę gospodarki, wzmocniając bezpieczeństwo osobiste obywateli. Przy podejmowaniu nowych przepisów trzeba jasno stwierdzić, że nadzwyczajne środki prawne nie odnoszą się do całego społeczeństwa. Godzą one jedynie w tych, którzy zechcą się niepokój społeczny i rozniecać konflikty. Poseł podkreślił, iż wspólna cecha przedłożonych projektów ustaw stanowi istotne zagrożenie skutków obowiązywania stanu wojennego. Postulował koła poselskiego „PAX” — stwierdził — oddadzą swoje głosy za przyjęciem obu ustaw.

Pos. Stanisław Kamieniarz (PZPR, okr. wyb. Nowy Sącz) stwierdził, że w wyniku wprowadzenia stanu wojennego zapewnił spokój i bezpieczeństwo całemu społeczeństwu. Postawiono tamę staczaniu się na dno naszej gospodarki. Wprowadzenie stanu wojennego przeszkodziło tym wszystkim, którzy wykorzystali słuszne wystąpienie robotników dla osiągnięcia własnych celów. Przeszkodziło tym, którzy chcieli doprowadzić do zmian ustrojowych w Polsce. Stan wojenny nie przeszkodził wszystkim ludziom uczciwym, którzy chcieli i chcą uczciwie pracować.

Pos. Romuald Bukowski (bezp. okr. wyb. Gdynia Główna) — przesłankę normalizacji związał z wyciszeniem się nastrojów, powracaniem do spokoju społecznego, realistycznym ocenianiem rzeczywistości, dialogiem Państwa z Kościołem. Uznając, że proponowane ustawy leżą w interesie społeczeństwa i państwa, że przyniosą wiele korzyści zmian w jego położeniu i funkcjonowaniu struktur społecznych, wyraził również zastrzeżenie, co do niektórych rozwiązań. Poseł podkreślił przy tym, że dziś bardziej niż kiedykolwiek potrzebne jest powszechne uczestnictwo w działaniach mających na celu dobro kraju, tworzenie warunków dla wychodzenia z kryzysu społecznego.

Kolejny mowa pos. Edmund Mielewski (bezp. okr. wyb. Wałbrzych) powiedział, że w oczach narodu, zwłaszcza jego starszego pokolenia, sprawą najważniejszą jest troska o losy jutra naszej Ojczyzny. Stąd rodzi się aprobata dla idei zniesienia stanu wojennego. Jest dziś pora i miejsce — stwierdził — aby złożyć hołd Wojsku Polskiemu, które uratowało kraj i zapewniło mu pokój i bezpieczeństwo wewnętrzne. Należy się też podziękować górnikom za ich trud.

Poseł podkreślił, iż znajdujemy się na początku bardzo trudnej drogi. Program patriotycznego ruchu odrodzenia może skupić wokół siebie naród, stworzyć armię ludzi

zgodnych wydzignąć Polskę z trudności. Tej szansy nie wolno nam zmarnować.

Pos. Wojciech Kętrzyński (bezp. CHSS, okr. wyb. Olaszyn) oświadczył, że waga rozpatrywanych projektów ustawy wynika nie tylko z zawartych w nich treści, ale również — i może to jest najbardziej istotne — z kształtu, z podstawy prawnej dla zapowiedzianej decyzji o zawieszeniu obowiązującego stanu wojennego, otwierając perspektywę jego ostatecznego zniesienia. Mówca ustosunkował się do postanowienia proponowanych aktów, a następnie podkreślił, że Kościół Katolicki w Polsce, jak również wszystkie inne kościoły chrześcijańskie wspierają swym autorytetem moralnym sprawę rzetelnego porozumienia i współpracy w imię wspólnego dobra narodu i państwa.

Koło poselskie CHSS poprze przedstawione Sejmowi projekty ustaw.

Pos. Tadeusz Orłowski (ZSL, okr. wyb. Stargard Szczeciński) stwierdził, że w obecnej sytuacji politycznej i gospodarczej możliwe jest jedynie zawieszenie rygorów stanu wojennego, nie ma natomiast jeszcze warunków do zniesienia wszystkich jego postanowień. Mówca zwrócił uwagę, że w kształtowaniu zasad powinno być obywatelskich i patriotycznych podstawowa rola przysięgi polskiemu szkolnictwu. Najwyższego rzędu potrzebą wychowawczą jest umiędzynarodowienie z młodzieżą, wprowadzenie jej do uczestnictwa w życiu politycznym. Niezbędny jest także wszystkie przydatne i autorytet naukowy. Podkreślił, że następnym, iż wieś była i jest nadal bardzo cicha na spokojnie i ład społeczny poseł zaakcentował, że przyjęcie obu praw i obowiązków wynikających z zawieszenia stanu wojennego z obywatelską godnością.

Pos. Marian Konieczny (PZPR, okr. wyb. Kraków) podkreślił, że zawieszenie stanu wojennego stawia środowiska artystyczne wobec nowej sytuacji. Sadzę — stwierdził — że przez cały 1982 r. znaczna część środowisk artystycznych i prawie wszystkie związki twórcze nie postawili sobie jasno pytania o co toczą w naszym kraju walkę siły, które zagroziły 13 grudnia drogę procesową rozkładu państwa. Postawa władz mojego środowiska artystycznego wydaje mi się zaskakująca.

Twórcy powinni na nowo, właśnie w warunkach zawieszenia stanu wojennego, przemysleć jak w sferze naszego działania, czyli w sztuce, zapewnić Polsce i Polakom partnerskie stosunki w Europie i świecie. Dla polskiego artysty — powiedział — naród, a nie przypadkowy mecenas jest jedynym, to w każdym razie najwyższym suwerenem.

Po przerwie przewodniczący obrad objął wicemarszałek Zbigniew Gertlich.

Głos zabrała pos. Zofia Mroczka (PZPR, okr. wyb. Rzeszów), która zaakcentowała, że przedłożone projekty ustaw otwierają nowy etap w życiu społeczeństwa i przyczynia się do pogłębienia atmosfery porozumienia i pracy.

Dalszą część swego wystąpienia posłanka poświęciła problemom młodego pokolenia. Stwierdziła, że w systemie wychowania występują luki, a największym błędem ostatnich lat była rezygnacja ze stawiania młodzieży kon-

gulaacji prawnej w okresie stanu wojennego oraz o szczególnej regulacji prawnej w okresie zawieszenia stanu wojennego. Projekty tych ustaw stały się przedmiotem wnikiwej analizy w toku prac tych komisji.

Komisje opowiedziały się za wprowadzeniem do naszego ustawodawstwa instytucji zawieszenia stanu wojennego i upoważnienia Rady Państwa do jej wprowadzenia w miarę utrwalania się pokój społeczny, ładu i porządku publicznego oraz do cofnięcia zawieszenia w czasie wystąpienia zagrożenia dla tych ważnych społecznie dóbr. Za trafne uważamy także, by powzięcie decyzji przez Radę Państwa następowało na wniosek Rady Ministrów, jako odpowiedzialnej za stan ładu i porządku w kraju i dysponującej aparatem, domagającym niezbędnych w tym zakresie ocen i analiz.

Druga projektowana ustawa zawiera trojakiemu rodzaju przepisy: odnoszące się do niestosowania określonych

rygorów stanu wojennego po jego zniesieniu; przepisy, których moc obowiązująca rozciąga się na okres zawieszenia stanu wojennego; przepisy, mające charakter trwały, które rozpoczną funkcjonowanie wraz z zawieszeniem stanu wojennego.

Z aprobatą należało odnieść się do projektowanego katalogu rygorów, który nie będzie stosowany wraz z zawieszeniem stanu wojennego, jednocześnie — dając wyraz nadziei na dalszy postęp normalizacji życia społecznego, stanu ładu i porządku w kraju — komisje uważają za celowe przekazanie Radzie Państwa uprawnienia do zniesienia dalszych rygorów stanu wojennego.

Projektowana ustawa jest aktem o szczególnej doniosłości. Na jego podstawie — nie będzie stosowana zdecydowana większość obowiązujących rygorów stanu wojennego, wśród nich prawo do stosowania internowania, prawo do stosowania ograniczeń

retnych zadań. Ukazywano młodzieży konsumpcyjny model życia, co było powodem załamania wśród młodych i biernych postaw w ostatnim okresie. Za ważne obecnie zadanie posłanka określiła wzmocnienie spraw gospodarki, co jej zdaniem pozwolił przedstawić młodego pokolenia znaleźć odpowiednie miejsce w życiu społeczeństwa.

Jako następny mowa zabrał głos pos. Gustaw Śliwa (SD, okr. wyb. Kraków), który stwierdził, że członkowie Stronnictwa Demokratycznego i jego klub poselski uważa, że przez dzisiejsze stanowienie nowych praw otwiera się nowa sekwencja wydarzeń. Mam nadzieję, że będzie to ciąg wydarzeń korzystnych dla interesów narodu i państwa polskiego, które traktujemy niezmienne jako najwyższe wspólne dobro.

W dalszej części swego wystąpienia poseł przedstawił rolę przemian w gospodarce narodowej; nawiązał też do społecznego zaangażowania rzeszowian. Zwrócił w tym kontekście uwagę na to, że panujący na szczeblu centralnym klimat zrozumienia dla potrzeb przemian — nie zawieszając dotychczas na niższe szczeble administracji.

Pos. Jarema Maciszewski (PZPR, okr. wyb. Gliwice) podkreślił, że między narodowe republiki rozwoju sytuacji w naszym kraju są faktem obiektywnym. Postępująca stabilizacja, stopniowe łagodzenie rygorów, a ostatnio zapowiedź zniesienia stanu wojennego, wywołują narastanie antypolskiej „aktywności” ekipy prezydenta Reagana. Widoczne są od dawna — powiedział poseł — czyste polityczne motywacje długofalowej działalności USA przeciw Polsce. Dotychczasową rolę sfer napastliwych działań w sferze polityki i gospodarki obecna administracja USA uzupełniła kolejnymi aktami wrogoci wobec Polski.

Pos. Ryszard Najsznerski (PZPR, okr. wyb. Wałbrzych) zaczął od refleksji historycznej na temat wydarzeń, które — jego zdaniem — legły u podstaw obecnego kryzysu.

Następnie stwierdził, że stan wojenny stworzył warunki do normalizacji życia społecznego. Został on wprowadzony po to, aby udział społeczeństwa we władzy zorganizować w sposób najlepiej odpowiadający ideałom socjalistycznej demokracji i sprawiedliwości oraz potrzebom sprawnego funkcjonowania państwa. Mówca wyraził przekonanie, że właśnie ta polityka, proklamowana przez PZPR, zyskuje coraz szersze poparcie, co m.in. uwiadcza się w narastaniu nurtu postaw konstruktywnego działania dla wyproszczenia kraju z kryzysu oraz reformowania systemu społecznego i gospodarczego Polski.

Dzielać się swymi refleksjami dotyczącymi minionego okresu pos. Janina Szczepańska (ZSL, okr. wyb. Gdańsk) podkreśliła, że mieszkańcy wsi włączają się do zapowiedzi zniesienia stanu wojennego nadzieją na odbudowę wzajemnego zaufania, zrozumienia i tworzenia klimatu do normalnej, ludzkiej pracy. Pracy ręk i umysłów, która pozwoli przyspieszyć pokonywanie różnic trudności i spowoduje stopniowe wychodzenie z kryzysu. Najgorętszym pragnieniem polskich kobiet jest to, aby nigdy nie zachodziła potrzeba sięgania po środki nadzwyczajne, rygorystyczne. Ży-

jemy obecnie w niespokojnym świecie. Tym bardziej naszym staraniem powinno być to, byśmy żyli w spokojnym kraju. Spokoju tego trzeba bronić i o ten spokój walczyć; nie w pojedynkę, ale wspólnie, bo mamy wspólny cel.

Ostatnim mową w dyskusji był pos. Florian Siwicki (PZPR, okr. wyb. Szczecin).

Podziękował posłom za wysoce ocenę działalności Wojska Polskiego w okresie stanu wojennego. Podkreślił rzetelnie spełnione obowiązki dostarczenia nam głębokiej satysfakcji — powiedział. Krzepiąca jest dla żołnierzy świadomość, że w dniach skrajnie trudnych, w okresie dla Ojczyzny tak przełomowym, Ludowe Siły Zbrojne — wyrosłe z żywej polskiej patriotyzmem głębi, mocno związane z klasą robotniczą, z ludźmi pracy — potwierdziły swoją wiarygodność. Dowiodły raz jeszcze służebności wobec swego narodu, wierności socjalistycznemu państwu.

Mówca powiedział, że Ludowe Wojsko Polskie, wykonując nadzwyczajne, trudne i wielce odpowiedzialne zadanie, wypływające ze stanu wojennego, uczestnicząc aktywnie w życiu społeczno-politycznym i gospodarczym kraju — nie zaniedbywał i nie zaniedbuje swych powinności, wynikających z jego funkcji obywatelskich. W bołowym czuwaniu na lądzie, morzu i w powietrzu nie było i nie ma żadnych przerw. Granice Polski Ludowej są i pozostaną bezpieczne.

W głosowaniu Sejm przyjął ustawę o zmianie ustawy o szczególnej regulacji prawnej w okresie stanu wojennego oraz ustawę o szczególnej regulacji prawnej w okresie zawieszenia stanu wojennego — wraz z poprawkami proponowanymi przez Komisję Spraw Wewnętrznych i Wyższemu Sprawiedliwości oraz Komisję Prac Ustawodawczych.

Na tym Sejm zakończył obrady.

W głosowaniu Sejm przyjął ustawę o zmianie ustawy o szczególnej regulacji prawnej w okresie stanu wojennego oraz ustawę o szczególnej regulacji prawnej w okresie zawieszenia stanu wojennego — wraz z poprawkami proponowanymi przez Komisję Spraw Wewnętrznych i Wyższemu Sprawiedliwości oraz Komisję Prac Ustawodawczych.

Na tym Sejm zakończył obrady.

W głosowaniu Sejm przyjął ustawę o zmianie ustawy o szczególnej regulacji prawnej w okresie stanu wojennego oraz ustawę o szczególnej regulacji prawnej w okresie zawieszenia stanu wojennego — wraz z poprawkami proponowanymi przez Komisję Spraw Wewnętrznych i Wyższemu Sprawiedliwości oraz Komisję Prac Ustawodawczych.

Na tym Sejm zakończył obrady.

W głosowaniu Sejm przyjął ustawę o zmianie ustawy o szczególnej regulacji prawnej w okresie stanu wojennego oraz ustawę o szczególnej regulacji prawnej w okresie zawieszenia stanu wojennego — wraz z poprawkami proponowanymi przez Komisję Spraw Wewnętrznych i Wyższemu Sprawiedliwości oraz Komisję Prac Ustawodawczych.

Na tym Sejm zakończył obrady.

W głosowaniu Sejm przyjął ustawę o zmianie ustawy o szczególnej regulacji prawnej w okresie stanu wojennego oraz ustawę o szczególnej regulacji prawnej w okresie zawieszenia stanu wojennego — wraz z poprawkami proponowanymi przez Komisję Spraw Wewnętrznych i Wyższemu Sprawiedliwości oraz Komisję Prac Ustawodawczych.

Na tym Sejm zakończył obrady.

W głosowaniu Sejm przyjął ustawę o zmianie ustawy o szczególnej regulacji prawnej w okresie stanu wojennego oraz ustawę o szczególnej regulacji prawnej w okresie zawieszenia stanu wojennego — wraz z poprawkami proponowanymi przez Komisję Spraw Wewnętrznych i Wyższemu Sprawiedliwości oraz Komisję Prac Ustawodawczych.

Na tym Sejm zakończył obrady.

W głosowaniu Sejm przyjął ustawę o zmianie ustawy o szczególnej regulacji prawnej w okresie stanu wojennego oraz ustawę o szczególnej regulacji prawnej w okresie zawieszenia stanu wojennego — wraz z poprawkami proponowanymi przez Komisję Spraw Wewnętrznych i Wyższemu Sprawiedliwości oraz Komisję Prac Ustawodawczych.

Na tym Sejm zakończył obrady.

W głosowaniu Sejm przyjął ustawę o zmianie ustawy o szczególnej regulacji prawnej w okresie stanu wojennego oraz ustawę o szczególnej regulacji prawnej w okresie zawieszenia stanu wojennego — wraz z poprawkami proponowanymi przez Komisję Spraw Wewnętrznych i Wyższemu Sprawiedliwości oraz Komisję Prac Ustawodawczych.

Na tym Sejm zakończył obrady.

W głosowaniu Sejm przyjął ustawę o zmianie ustawy o szczególnej regulacji prawnej w okresie stanu wojennego oraz ustawę o szczególnej regulacji prawnej w okresie zawieszenia stanu wojennego — wraz z poprawkami proponowanymi przez Komisję Spraw Wewnętrznych i Wyższemu Sprawiedliwości oraz Komisję Prac Ustawodawczych.

Na tym Sejm zakończył obrady.

W głosowaniu Sejm przyjął ustawę o zmianie ustawy o szczególnej regulacji prawnej w okresie stanu wojennego oraz ustawę o szczególnej regulacji prawnej w okresie zawieszenia stanu wojennego — wraz z poprawkami proponowanymi przez Komisję Spraw Wewnętrznych i Wyższemu Sprawiedliwości oraz Komisję Prac Ustawodawczych.

Na tym Sejm zakończył obrady.

W głosowaniu Sejm przyjął ustawę o zmianie ustawy o szczególnej regulacji prawnej w okresie stanu wojennego oraz ustawę o szczególnej regulacji prawnej w okresie zawieszenia stanu wojennego — wraz z poprawkami proponowanymi przez Komisję Spraw Wewnętrznych i Wyższemu Sprawiedliwości oraz Komisję Prac Ustawodawczych.

Na tym Sejm zakończył obrady.

W głosowaniu Sejm przyjął ustawę o zmianie ustawy o szczególnej regulacji prawnej w okresie stanu wojennego oraz ustawę o szczególnej regulacji prawnej w okresie zawieszenia stanu wojennego — wraz z poprawkami proponowanymi przez Komisję Spraw Wewnętrznych i Wyższemu Sprawiedliwości oraz Komisję Prac Ustawodawczych.

Na tym Sejm zakończył obrady.

W głosowaniu Sejm przyjął ustawę o zmianie ustawy o szczególnej regulacji prawnej w okresie stanu wojennego oraz ustawę o szczególnej regulacji prawnej w okresie zawieszenia stanu wojennego — wraz z poprawkami proponowanymi przez Komisję Spraw Wewnętrznych i Wyższemu Sprawiedliwości oraz Komisję Prac Ustawodawczych.

Na tym Sejm zakończył obrady.

W głosowaniu Sejm przyjął ustawę o zmianie ustawy o szczególnej regulacji prawnej w okresie stanu wojennego oraz ustawę o szczególnej regulacji prawnej w okresie zawieszenia stanu wojennego — wraz z poprawkami proponowanymi przez Komisję Spraw Wewnętrznych i Wyższemu Sprawiedliwości oraz Komisję Prac Ustawodawczych.

Na tym Sejm zakończył obrady.

W głosowaniu Sejm przyjął ustawę o zmianie ustawy o szczególnej regulacji prawnej w okresie stanu wojennego oraz ustawę o szczególnej regulacji prawnej w okresie zawieszenia stanu wojennego — wraz z poprawkami proponowanymi przez Komisję Spraw Wewnętrznych i Wyższemu Sprawiedliwości oraz Komisję Prac Ustawodawczych.

Na tym Sejm zakończył obrady.

W głosowaniu Sejm przyjął ustawę o zmianie ustawy o szczególnej regulacji prawnej w okresie stanu wojennego oraz ustawę o szczególnej regulacji prawnej w okresie zawieszenia stanu wojennego — wraz z poprawkami proponowanymi przez Komisję Spraw Wewnętrznych i Wyższemu Sprawiedliwości oraz Komisję Prac Ustawodawczych.

Na tym Sejm zakończył obrady.

W głosowaniu Sejm przyjął ustawę o zmianie ustawy o szczególnej regulacji prawnej w okresie stanu wojennego oraz ustawę o szczególnej regulacji prawnej w okresie zawieszenia stanu wojennego — wraz z poprawkami proponowanymi przez Komisję Spraw Wewnętrznych i Wyższemu Sprawiedliwości oraz Komisję Prac Ustawodawczych.

Na tym Sejm zakończył obrady.

W głosowaniu Sejm przyjął ustawę o zmianie ustawy o szczególnej regulacji prawnej w okresie stanu wojennego oraz ustawę o szczególnej regulacji prawnej w okresie zawieszenia stanu wojennego — wraz z poprawkami proponowanymi przez Komisję Spraw Wewnętrznych i Wyższemu Sprawiedliwości oraz Komisję Prac Ustawodawczych.

Na tym Sejm zakończył obrady.

W głosowaniu Sejm przyjął ustawę o zmianie ustawy o szczególnej regulacji prawnej w okresie stanu wojennego oraz ustawę o szczególnej regulacji prawnej w okresie zawieszenia stanu wojennego — wraz z poprawkami proponowanymi przez Komisję Spraw Wewnętrznych i Wyższemu Sprawiedliwości oraz Komisję Prac Ustawodawczych.

Na tym Sejm zakończył obrady.

W głosowaniu Sejm przyjął ustawę o zmianie ustawy o szczególnej regulacji prawnej w okresie stanu wojennego oraz ustawę o szczególnej regulacji prawnej w okresie zawieszenia stanu wojennego — wraz z poprawkami proponowanymi przez Komisję Spraw Wewnętrznych i Wyższemu Sprawiedliwości oraz Komisję Prac Ustawodawczych.

Na tym Sejm zakończył obrady.

W głosowaniu Sejm przyjął ustawę o zmianie ustawy o szczególnej regulacji prawnej w okresie stanu wojennego oraz ustawę o szczególnej regulacji prawnej w okresie zawieszenia stanu wojennego — wraz z poprawkami proponowanymi przez Komisję Spraw Wewnętrznych i Wyższemu Sprawiedliwości oraz Komisję Prac Ustawodawczych.

Na tym Sejm zakończył obrady.

W głosowaniu Sejm przyjął ustawę o zmianie ustawy o szczególnej regulacji prawnej w okresie stanu wojennego oraz ustawę o szczególnej regulacji prawnej w okresie zawieszenia stanu wojennego — wraz z poprawkami proponowanymi przez Komisję Spraw Wewnętrznych i Wyższemu Sprawiedliwości oraz Komisję Prac Ustawodawczych.

Na tym Sejm zakończył obrady.

W głosowaniu Sejm przyjął ustawę o zmianie ustawy o szczególnej regulacji prawnej w okresie stanu wojennego oraz ustawę o szczególnej regulacji prawnej w okresie zawieszenia stanu wojennego — wraz z poprawkami proponowanymi przez Komisję Spraw Wewnętrznych i Wyższemu Sprawiedliwości oraz Komisję Prac Ustawodawczych.

Na tym Sejm zakończył obrady.

W głosowaniu Sejm przyjął ustawę o zmianie ustawy o szczególnej regulacji prawnej w okresie stanu wojennego oraz ustawę o szczególnej regulacji prawnej w okresie zawieszenia stanu wojennego — wraz z poprawkami proponowanymi przez Komisję Spraw Wewnętrznych i Wyższemu Sprawiedliwości oraz Komisję Prac Ustawodawczych.

Na tym Sejm zakończył obrady.

W głosowaniu Sejm przyjął ustawę o zmianie ustawy o szczególnej regulacji prawnej w okresie stanu wojennego oraz ustawę o szczególnej regulacji prawnej w okresie zawieszenia stanu wojennego — wraz z poprawkami proponowanymi przez Komisję Spraw Wewnętrznych i Wyższemu Sprawiedliwości oraz Komisję Prac Ustawodawczych.

Na tym Sejm zakończył obrady.

W głosowaniu Sejm przyjął ustawę o zmianie ustawy o szczególnej regulacji prawnej w okresie stanu wojennego oraz ustawę o szczególnej regulacji prawnej w okresie zawieszenia stanu wojennego — wraz z poprawkami proponowanymi przez Komisję Spraw Wewnętrznych i Wyższemu Sprawiedliwości oraz Komisję Prac Ustawodawczych.

Na tym Sejm zakończył obrady.

W głosowaniu Sejm przyjął ustawę o zmianie ustawy o szczególnej regulacji prawnej w okresie stanu wojennego oraz ustawę o szczególnej regulacji prawnej w okresie zawieszenia stanu wojennego — wraz z poprawkami proponowanymi przez Komisję Spraw Wewnętrznych i Wyższemu Sprawiedliwości oraz Komisję Prac Ustawodawczych.

Na tym Sejm zakończył obrady.

W głosowaniu Sejm przyjął ustawę o zmianie ustawy o szczególnej regulacji prawnej w okresie stanu wojennego oraz ustawę o szczególnej regulacji prawnej w okresie zawieszenia stanu wojennego — wraz z poprawkami proponowanymi przez Komisję Spraw Wewnętrznych i Wyższemu Sprawiedliwości oraz Komisję Prac Ustawodawczych.

Na tym Sejm zakończył obrady.

W głosowaniu Sejm przyjął ustawę o zmianie ustawy o szczególnej regulacji prawnej w okresie stanu wojennego oraz ustawę o szczególnej regulacji prawnej w okresie zawieszenia stanu wojennego — wraz z poprawkami proponowanymi przez Komisję Spraw Wewnętrznych i Wyższemu Sprawiedliwości oraz Komisję Prac Ustawodawczych.

Na tym Sejm zakończył obrady.

W głosowaniu Sejm przyjął ustawę o zmianie ustawy o szczególnej regulacji prawnej w okresie stanu wojennego oraz ustawę o szczególnej regulacji prawnej w okresie zawieszenia stanu wojennego — wraz z poprawkami proponowanymi przez Komisję Spraw Wewnętrznych i Wyższemu Sprawiedliwości oraz Komisję Prac Ustawodawczych.

Na tym Sejm zakończył obrady.

W głosowaniu Sejm przyjął ustawę o zmianie ustawy o szczególnej regulacji prawnej w okresie stanu wojennego oraz ustawę o szczególnej regulacji prawnej w okresie zawieszenia stanu wojennego — wraz z poprawkami proponowanymi przez Komisję Spraw Wewnętrznych i Wyższemu Sprawiedliwości oraz Komisję Prac Ustawodawczych.

Na tym Sejm zakończył obrady.

W głosowaniu Sejm przyjął ustawę o zmianie ustawy o szczególnej regulacji prawnej w okresie stanu wojennego oraz ustawę o szczególnej regulacji prawnej w okresie zawieszenia stanu wojennego — wraz z poprawkami proponowanymi przez Komisję Spraw Wewnętrznych i Wyższemu Sprawiedliwości oraz Komisję Prac Ustawodawczych.

Na tym Sejm zakończył obrady.

W głosowaniu Sejm przyjął ustawę o zmianie ustawy o szczególnej regulacji prawnej w okresie stanu wojennego oraz ustawę o szczególnej regulacji prawnej w okresie zawieszenia stanu wojennego — wraz z poprawkami proponowanymi przez Komisję Spraw Wewnętrznych i Wyższemu Sprawiedliwości oraz Komisję Prac Ustawodawczych.

Na tym Sejm zakończył obrady.

W głosowaniu Sejm przyjął ustawę o zmianie ustawy o szczególnej regulacji prawnej w okresie stanu wojennego oraz ustawę o szczególnej regulacji prawnej w okresie zawieszenia stanu wojennego — wraz z poprawkami proponowanymi przez Komisję Spraw Wewnętrznych i Wyższemu Sprawiedliwości oraz Komisję Prac Ustawodawczych.

Na tym Sejm zakończył obrady.

W głosowaniu Sejm przyjął ustawę o zmianie ustawy o szczególnej regulacji prawnej w okresie stanu wojennego oraz ustawę o szczególnej regulacji prawnej w okresie zawieszenia stanu wojennego — wraz z poprawkami proponowanymi przez Komisję Spraw Wewnętrznych i Wyższemu Sprawiedliwości oraz Komisję Prac Ustawodawczych.

Na tym Sejm zakończył obrady.

W głosowaniu Sejm przyjął ustawę o zmianie ustawy o szczególnej regulacji prawnej w okresie stanu wojennego oraz ustawę o szczególnej regulacji prawnej w okresie zawieszenia stanu wojennego — wraz z poprawkami proponowanymi przez Komisję Spraw Wewnętrznych i Wyższemu Sprawiedliwości oraz Komisję Prac Ustawodawczych.

Na tym Sejm zakończył obrady.

W głosowaniu Sejm przyjął ustawę o zmianie ustawy o szczególnej regulacji prawnej w okresie stanu wojennego oraz ustawę o szczególnej regulacji prawnej w okresie zawieszenia stanu wojennego — wraz z poprawkami proponowanymi przez Komisję Spraw Wewnętrznych i Wyższemu Sprawiedliwości oraz Komisję Prac Ustawodawczych.

Na tym Sejm zakończył obrady.

W głosowaniu Sejm przyjął ustawę o zmianie ustawy o szczególnej regulacji prawnej w okresie stanu wojennego oraz ustawę o szczególnej regulacji prawnej w okresie zawieszenia stanu wojennego — wraz z poprawkami proponowanymi przez Komisję Spraw Wewnętrznych i Wyższemu Sprawiedliwości oraz Komisję Prac Ustawodawczych.

Na tym Sejm zakończył obrady.

W głosowaniu Sejm przyjął ustawę o zmianie ustawy o szczególnej regulacji prawnej w okresie stanu wojennego oraz ustawę o szczególnej regulacji prawnej w okresie zawieszenia stanu wojennego — wraz z poprawkami proponowanymi przez Komisję Spraw Wewnętrznych i Wyższemu Sprawiedliwości oraz Komisję Prac Ustawodawczych.

Na tym Sejm zakończył obrady.

W głosowaniu Sejm przyjął ustawę o zmianie ustawy o szczególnej regulacji prawnej w okresie stanu wojennego oraz ustawę o szczególnej regulacji prawnej w okresie zawieszenia stanu wojennego — wraz z poprawkami proponowanymi przez Komisję Spraw Wewnętrznych i Wyższemu Sprawiedliwości oraz Komisję Prac Ustawodawczych.

Na tym Sejm zakończył obrady.

W głosowaniu Sejm przyjął ustawę o zmianie ustawy o szczególnej regulacji prawnej w okresie stanu wojennego oraz ustawę o szczególnej regulacji prawnej w okresie zawieszenia stanu wojennego — wraz z poprawkami proponowanymi przez Komisję Spraw Wewnętrznych i Wyższemu Sprawiedliwości oraz Komisję Prac Ustawodawczych.

Na tym Sejm zakończył obrady.

W głosowaniu Sejm przyjął ustawę o zmianie ustawy o szczególnej regulacji prawnej w okresie stanu wojennego oraz ustawę o szczególnej regulacji prawnej w okresie zawies

USTAWA

z dnia 18 grudnia 1982 roku

O szczególnej regulacji prawnej w okresie zawieszenia stanu wojennego

Rozdział 1

Przepisy ogólne

Art. 1

1. Zawieszenie stanu wojennego, wprowadzonego ze względu na bezpieczeństwo państwa, powoduje niestosowanie rygorów przewidzianych w dekrecie z dnia 12 grudnia 1981 r. o stanie wojennym (Dz.U. nr 29, poz. 154 i z 1982 r. nr 3, poz. 18) w zakresie:

1) środków prewencyjnych w postaci internowania, określonych w art. 42-45; wydane w tych sprawach decyzje tracą moc z dniem zawieszenia stanu wojennego,

2) ograniczeń w sferze swobody poruszania się osób po terytorium państwa oraz swobodzie przemieszczania się obywateli, określonych w art. 8-12,

3) obowiązków uzyskiwania szczególnych zezwoleń na organizowanie i przeprowadzanie zgromadzeń, imprez artystycznych, rozrywkowych i sportowych oraz zbiorów publicznych, określonych w art. 13,

4) prawa do strajków i akcji protestacyjnych, przewidzianych zgodnie z postanowieniami obowiązujących ustaw, określonych w art. 14,

5) zawieszenia działalności stowarzyszeń, związków zawodowych, zrzeszeń oraz organizacji społecznych i zawodowych, określonych w art. 15,

6) zawieszenia działalności samorządu załóg przedsiębiorstw państwowych, określonych w art. 16,

7) cenzury przesyłek pocztowych i korespondencji, telekomunikacyjnej oraz kontroli rozmów telefonicznych, określonych w art. 18,

8) zakazów dokonywania zdjęć fotograficznych i filmowych oraz obrazów telewizyjnych, a także używania określonych odznak i mundurów, określonych w art. 20 i art. 22,

9) szczególnych zasad funkcjonowania administracji państwowej i gospodarki narodowej w czasie obowiązywania stanu wojennego i obowiązków obywateli z tym związanych, określonych w art. 29-41, z uwzględnieniem dalszych postanowień niniejszej ustawy.

2. Zawieszenie stanu wojennego powoduje również ograniczenie zakresu postępowania doraźnego, o którym mowa w dekrecie z dnia 12 grudnia 1981 r. o postępowaniach szczególnych w sprawach o przestępstwa i wykroczenia w czasie obowiązywania stanu wojennego (Dz.U. nr 29, poz. 156) oraz zakresu rozszerzonej właściwości sądów wojskowych, o której mowa w dekrecie z dnia 12 grudnia 1981 r., o przekazaniu do właściwości sądów wojskowych spraw o niektóre przestępstwa oraz o zmianie ustroju sądów wojskowych i wojskowych jednostek organizacyjnych Prokuratury Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej w czasie obowiązywania stanu wojennego (Dz.U. nr 29, poz. 157) wyłącznie do spraw o przestępstwa określone w dalszych przepisach niniejszej ustawy.

3. Rada Państwa, na wniosek Rady Ministrów, w drodze uchwały może ponadto zawieszać stosowanie innych niż wymienione w ust. 1 rygorów stanu wojennego ze względu na bezpieczeństwo państwa, określonych w przepisach ustawowych dotyczących tego stanu. Uchwała Rady Państwa podlega ogłoszeniu w Dzienniku Ustaw Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej oraz opublikowaniu w środkach masowego przekazu.

Rozdział 2

Przepisy szczególne na okres zawieszenia stanu wojennego

Art. 2

1. Ze względu na potrzeby obronności państwa oraz potrzeby gospodarki narodowej i ludności, pracownicy pełniący służbę w jednostkach zbrojeniowych, w których w okresie zawieszenia stanu wojennego zniesiona została militaryzacja, mogą rozwiązać stosunek pracy w tym okresie tylko na mocy porozumienia stron. Od postanowienia kierownika zakładu pracy odmawiającego rozwiązania stosunku pracy pracownikowi przysługuje odwołanie do organu sprawującego nadzór nad zakładem pracy.

2. Ministrowie, kierownicy urzędów centralnych oraz wojewodowie i prezydenci miast stopnia wojewódzkiego ustalają wykaz zakładów pracy, do których stosuje się postanowienia ust. 1.

3. Rada Ministrów może rozciągnąć moc obowiązującą postanowień ust. 1 na zakłady pracy produkujące wyroby objęte programami operacyjnymi oraz na zakłady pracy realizujące zadania nałożone na nie na podstawie art. 54 ustawy z dnia 25 września 1981 r. o przedsiębiorstwach państwowych (Dz.U. nr 24, poz. 122).

4. Niepodjęcie pracy przez pracownika, któremu kierownik zakładu pracy, o którym mowa w ust. 1-3, odmówił rozwiązania stosunku pracy na mocy porozumienia stron, pociąga za sobą skutki jakie przepisy prawa pracy i niniejsze ustawy wiążą z porzuceniem pracy przez pracownika.

Art. 3

1. W razie szczególnych potrzeb gospodarczych i społecznych zakładu pracy, w którym w okresie zawieszenia stanu wojennego zniesiona została militaryzacja, a także zakładu pracy produkującego wyroby objęte programami operacyjnymi oraz realizującego zadania nałożone na podstawie art. 54 ustawy wymienionej w art. 2 ust. 3 — pracownicy takiego zakładu mogą być zobowiązani przez kierownika zakładu pracy do wykonywania pracy w wymiarze nie przekraczającym 46 godzin tygodniowo i 8 godzin dziennie, chyba że szczególne przepisy prawa pracy przewidują większy wymiar czasu pracy.

2. Praca wykonywana w myśl ust. 1 ponad normy czasu pracy ustalone zgodnie z powszechnie obowiązującymi lub szczególnymi przepisami prawa pracy stanowi pracę w godzinach nadliczbowych. Przepis niniejszy nie narusza szczególnych zasad wynagradzania za pracę w dni wolne od pracy.

Art. 4

1. Pracownikowi uspołecznionego zakładu pracy, z którym zakład pracy rozwiązał stosunek pracy bez wypowiedzenia z winy pracownika albo który porzucił pracę w okresie zawieszenia stanu wojennego, przysługują w nowym zakładzie pracy najniższe stawki wynagrodzenia zasadniczego, wynikające z osobistego zaszczerowania na zajmowanym stanowisku, z tym że łączne wynagrodzenie w warunkach porównywalnych nie może być wyższe od ostatnio otrzymanego; awansowanie do wyższej grupy wynagrodzenia zasadniczego może nastąpić nie wcześniej niż po przepracowaniu co najmniej jednego roku.

2. Rozwiązanie z pracownikiem stosunku pracy w trybie, o którym mowa w ust. 1, pociąga za sobą skutki jakie przepisy prawa pracy i niniejsze ustawy wiążą z porzuceniem pracy przez pracownika.

3. Uspołeczniony zakład pracy może nawiązać stosunek pracy z osobą zamierzającą podjąć pracę w tym zakładzie tylko po uprzednim przedstawieniu przez nią świadectwa pracy zakładu, w którym była ostatnio zatrudniona.

4. Przepis ust. 3 nie dotyczy osób podejmujących zatrudnienie po raz pierwszy.

5. Kierownik uspołecznionego zakładu pracy lub inna osoba działająca w imieniu tego zakładu, która narusza przepisy ust. 1 lub 3, podlega karze grzywny od 10.000 do 20.000 złotych. Orzekanie w tych sprawach następuje w trybie przepisów o postępowaniu w sprawach o wykroczenia.

Art. 5

1. Uczestniczenie w okresie zawieszenia stanu wojennego w strajku, akcji protestacyjnej lub zgromadzeniu, przeprowadzonym wbrew postanowieniom obowiązujących przepisów, prawa, zakazów i rozkazów, pociąga za sobą rozwiązanie stosunku pracy. Pracownik, który nie dopełnił obowiązku, pociąga za sobą rozwiązanie stosunku pracy. Pracownik, który nie dopełnił obowiązku, pociąga za sobą rozwiązanie stosunku pracy. Pracownik, który nie dopełnił obowiązku, pociąga za sobą rozwiązanie stosunku pracy.

2. Uprawnienia do rozwiązania stosunku pracy z pracownikiem, w wypadkach określonych w ust. 1, przysługują kierownikowi zakładu pracy zatrudniającego pracownika, a gdy rozwiązanie takie w myśl obowiązujących przepisów należy do innego organu, uprawnienie to przysługuje temu organowi. Skreślenie z listy studentów należy do uprawnień rektora szkoły wyższej.

3. Rozwiązanie stosunku pracy lub skreślenie z listy studentów w myśl przepisu ust. 2 następuje po przeprowadzeniu postępowania wyjaśniającego. W sprawach tych nie mają zastosowania przepisy szczególne dotyczące trybu rozwiązywania stosunku pracy oraz skreślenia z listy studentów, w tym także przepisy dotyczące postępowania dyscyplinarnego.

Art. 6

1. Minister Pracy, Płac i Spraw Socjalnych, w drodze rozporządzenia, określa szczególne zasady i tryb postępowania w sprawach, o których mowa w art. 2-5 oraz zasady pośrednictwa pracy w stosunku do osób, które porzuciły pracę lub z którymi został rozwiązany stosunek pracy z winy pracownika, a także zasady porównywalności wynagrodzeń, o których mowa w art. 4 ust. 1.

2. Uprawnienia, o których mowa w ust. 1, w stosunku do pracowników szkół wyższych przysługują ministrowi Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki, który działa w tych sprawach w porozumieniu z ministrami i kierownikami urzędów centralnych nadzorującymi szkoły wyższe.

3. Minister Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki, w porozumieniu z mi-

nistrami i kierownikami urzędów centralnych nadzorującymi szkoły wyższe, w drodze rozporządzenia, określa szczególne zasady i tryb postępowania w sprawach naruszania przez studentów szkół wyższych przepisu art. 5 ust. 1.

Art. 7

1. Organy samorządu załóg przedsiębiorstwa państwowego, określone w przepisach ustawy z dnia 25 września 1981 r. o samorządzie załóg przedsiębiorstwa państwowego (Dz.U. nr 24, poz. 123) i wybrane na jej podstawie, podejmują działalność na podstawie decyzji organu założycielskiego, wydanej w terminie nie dłuższym niż 3 miesiące od dnia zawieszenia stanu wojennego.

2. W okresie zawieszenia stanu wojennego w przedsiębiorstwach, do których mają zastosowanie przepisy art. 2 ust. 1 i 2, dyrektorów przedsiębiorstw powołują oraz odwołują organy założycielskie; w przedsiębiorstwach tych zawieszają się także stosowanie przepisów art. 34 i 37 ustawy z dnia 25 września 1981 r. o przedsiębiorstwach państwowych (Dz.U. nr 24, poz. 122) w części dotyczącej zgłaszania przez radę pracowniczą sprzeciwu w sprawie powoływania oraz odwoływania dyrektora przedsiębiorstwa.

3. Jeżeli działalność organów samorządu załóg przedsiębiorstwa państwowego narusza porządek prawny lub podstawowe interesy społeczne, organ założycielski zawieszają działalność organów samorządu załóg przedsiębiorstwa państwowego na czas określony, nie dłuższy jednak niż 6 miesięcy. W czasie zawieszenia działalności organów samorządu załóg ich kompetencje wykonuje dyrektor przedsiębiorstwa państwowego. Wznowienie działalności organów samorządu załóg może nastąpić przed upływem terminu zawieszenia, po przeprowadzeniu nowych wyborów do tych organów.

4. W okresie zawieszenia stanu wojennego wniesiony przez organ samorządu załóg oraz przez dyrektora przedsiębiorstwa państwowego sprzeciw w stosunku do decyzji podjętych wobec przedsiębiorstwa przez organ sprawujący nadzór, o którym mowa w art. 57 ustawy wymienionej w ust. 2, nie wstrzymuje wykonania takiej decyzji.

Art. 8

Stowarzyszenia, zrzeszenia oraz organizacje społeczne i zawodowe, których działalność w dniu zawieszenia stanu wojennego była zawieszona, wznowiają swoją działalność w terminie określonym przez organ, który dokonał zawieszenia, nie dłuższym jednak niż 6 miesięcy od dnia zawieszenia tego stanu.

Art. 9

1. Na okres zawieszenia stanu wojennego utrzymuje się obowiązujące w dniu zawieszenia tego stanu ograniczenia w swobodzie dysponowania środkami dewizowymi zgromadzonymi na rachunkach walutowych osób fizycznych — krajowców dewizowych.

2. Minister Finansów, w drodze rozporządzenia, może łagodzić ograniczenia, o których mowa w ust. 1.

Art. 10

W okresie zawieszenia stanu wojennego postępowaniu doraźnemu przed sądami powszechnymi i wojskowymi, o których mowa w przepisach rozdziału I dekretu z dnia 12 grudnia 1981 r. o postępowaniach szczególnych w sprawach o przestępstwa i wykroczenia w czasie obowiązywania stanu wojennego (Dz.U. nr 29, poz. 156), podlegają wyłącznie sprawy o przestępstwa:

1) przeciwko podstawowym interesom gospodarczym państwa, określone w art. 127, 134 oraz 135 par. 1 i 2 Kodeksu Karnego, a także popełnione w warunkach wymienionych w art. 83 par. 2 przestępstwa określone w art. 74 par. 2, art. 75 par. 2 i art. 76 par. 2 Ustawy Karnej Skarbowej z dnia 26 października 1971 r. (Dz.U. nr 29, poz. 280, z 1975 r. nr 16, poz. 91 i nr 45, poz. 234 oraz z 1979 r. nr 19, poz. 122).

2) przeciwko życiu i zdrowiu określone w art. 148 par. 1, art. 158 par. 3 oraz art. 159 Kodeksu Karnego,

3) przeciwko mieniu określone w art. 201, 202, 208-211, 212 par. 2 oraz art. 215 par. 2 Kodeksu Karnego,

4) przeciwko działalności gospodarczej określone w art. 220, 221 par. 4 oraz art. 223 par. 3 Kodeksu Karnego.

Art. 11

1. W okresie zawieszenia stanu wojennego rozszerzonej właściwości sądów wojskowych, o której mowa w przepisach rozdziału I dekretu z dnia 12 grudnia 1981 r. o przekazaniu do właściwości sądów wojskowych spraw o niektóre przestępstwa, oraz o zmianie ustroju sądów wojskowych i wojskowych jednostek organizacyjnych Prokuratury Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej w czasie obowiązywania stanu wojennego (Dz.U. nr 29, poz. 157), podlegają wyłącznie sprawy o przestępstwa:

1) przeciwko podstawowym interesom politycznym państwa określone w art. 122, 128 par. 1 i art. 129 Kodeksu Karnego w zakresie, w jakim sprawy te przed dniem wprowadzenia stanu wojennego należały do właściwości sądów powszechnych oraz w art. 123, 128, 127 i 130-133 Kodeksu Karnego, jak rów-

nież w art. 1 i 2 ustawy z dnia 29 grudnia 1950 r. o obronie pokoju (Dz.U. nr 58, poz. 521),

2) przeciwko bezpieczeństwu państwowemu określone w art. 143 Kodeksu Karnego,

3) przeciwko porządkowi publicznemu określone w art. 286 Kodeksu Karnego,

4) przeciwko wymiarowi sprawiedliwości określone w art. 254 par. 1 w związku z art. 122, 123, 124 par. 1 i 2 oraz art. 126-128 par. 1 Kodeksu Karnego,

5) przeciwko życiu i mieniu określone w art. 148 i 209-211 Kodeksu Karnego, jeżeli sprawca posługiwał się bronią palną lub materiałem wybuchowym albo działał wspólnie z osobą, która posługiwała się taką bronią lub takim materiałem,

6) przeciwko powszechnemu obowiązkowi obrony państwa określone w art. 221-223, 226 i 227 ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej (Dz.U. z 1979 r. nr 18, poz. 111).

2. W okresie zawieszenia stanu wojennego rozszerzonej właściwości sądów wojskowych, o której mowa w ust. 1, na zasadach określonych w art. 234 w związku z art. 237 ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej (Dz.U. z 1979 r. nr 18, poz. 111) podlegają również sprawy o przestępstwa określone w części wojskowej Kodeksu Karnego, popełnione przez osoby pełniące służbę w obronie cywilnej lub w jednostce zbrojeniowej, jeżeli jednostka zbrojeniowa została podporządkowana dowódcy wojskowemu — także sprawy o inne przestępstwa popełnione przez te osoby, jak również sprawy o przestępstwa niezgłoszenia się do służby w obronie cywilnej lub w jednostce zbrojeniowej popełnione przez osoby powołane do tej służby.

Rozdział 3

Zmiany w przepisach obowiązujących

Art. 12

W Kodeksie Karnym wprowadza się następujące zmiany:

1) art. 243 otrzymuje brzmienie:

„Art. 243. par. 1. Jeżeli sprawca przestępstwa określonego w art. 239 par. 1 zawiadomił organ powołany do ścigania o fakcie przestępstwa i okolicznościach jego popełnienia, zanim organ ten o nich się dowiedział, sąd stosuje nadzwyczajne złagodzenie kary, a nawet może odstąpić od jej wymierzenia.

Par. 2. Jeżeli sprawca przestępstwa określonego w art. 241 par. 1 lub 2 w związku z art. 239 par. 2 zawiadomił organ powołany do ścigania o fakcie przestępstwa i okolicznościach jego popełnienia zanim organ ten o nich się dowiedział lub najpóźniej przy pierwszym przesłuchaniu w toku postępowania karnego ujawnił prawdę, sąd stosuje nadzwyczajne złagodzenie kary, a nawet może odstąpić od jej wymierzenia.

Par. 3. Jeżeli sprawca przestępstwa określonego w art. 239 par. 2 i 3 lub art. 240 zawiadomił organ powołany do ścigania o fakcie przestępstwa i okolicznościach jego popełnienia, zanim organ ten o nich się dowiedział, sąd może zastosować nadzwyczajne złagodzenie kary, a nawet odstąpić od jej wymierzenia.

Par. 4. Jeżeli sprawca przestępstwa określonego w art. 241 par. 1 lub 2 w związku z art. 239 par. 1 oraz w art. 241 par. 3 i 4 zawiadomił organ powołany do ścigania o fakcie przestępstwa i okolicznościach jego popełnienia zanim organ ten o nich się dowiedział, lub najpóźniej przy pierwszym przesłuchaniu w toku postępowania karnego ujawnił prawdę, sąd może zastosować nadzwyczajne złagodzenie kary, a nawet odstąpić od jej wymierzenia.

Par. 5. Przepisy par. 1-4 stosuje się odpowiednio do podlegających i pomocniczych przestępstw określonych w art. 239”;

2) art. 273 par. 2 otrzymuje brzmienie:

„Par. 2. Kto do celów rozpowszechnienia sporządza, gromadzi, przechowuje, przewozi, przesyła lub przysyła pismo, druk, nagranie, film lub inny przedmiot zawierający treść określoną w art. 270-272 podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 5”;

3) po art. 282 dodaje się art. 282a w brzmieniu:

„Art. 282a. Kto podejmuje działania w celu wywołania niepokoju publicznego lub rozruchów podlega karze pozbawienia wolności do lat 3”.

Art. 13

W Kodeksie Postępowania Karnego art. 198 otrzymuje brzmienie:

„Art. 198 par. 1. Po wszczęciu postępowania sąd lub prokurator mogą wydać postanowienie o udostępnieniu korespondencji, przesyłek albo o utrwaleniu treści rozmów telefonicznych mających znaczenie dla toczącego się postępowania. Na postanowienie w tej kwestii przysługuje zażalenie.

Par. 2. Ogłoszenie oskarżonemu postanowienia, o którym mowa w par. 1,

może być odroczone na czas oznaczony, niezbędny ze względu na dobro sprawy.

Par. 3. Urzędy pocztowe, telekomunikacyjne, celne oraz instytucje transportowe są obowiązane udostępnić sądowi lub prokuratorowi na ich żądanie korespondencje, przesyłki oraz zapisy treści rozmów telefonicznych, o których mowa w par. 1. Tylko sąd lub prokurator mają prawo je otwierać lub zarządzić odtworzenie. Z otwarcia korespondencji lub przesyłki oraz odtworzenia zapisu treści rozmowy telefonicznej i zniszczenia tego zapisu sporządza się protokół.

Par. 4. Przedmioty pozbawione znaczenia dla postępowania karnego należy niezwłocznie zwrócić właściwym urzędem lub instytucjom wymienionym w par. 3, a utrwalone zapisy treści rozmów telefonicznych — zniszczyć.

Par. 5. Minister Sprawiedliwości, w porozumieniu z prokuratorem generalnym Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, określa, w drodze rozporządzenia, sposób dokonywania, zabezpieczania, przechowywania, odtwarzania oraz niszczenia zapisów treści rozmów telefonicznych.”

Rozdział 4

Przepisy przejściowe i końcowe

Art. 14

1. Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia, może w okresie zawieszenia stanu wojennego wprowadzić szczególną odpowiedzialność porządkową w stosunku do osób zajmujących kierownicze stanowiska w administracji państwowej, innych państwowych jednostkach organizacyjnych i jednostkach gospodarki uspołecznionej, a także w szkolnictwie państwowym oraz placówkach naukowych i badawczych — które dopuściły się rażącego naruszenia porządku prawnego lub obowiązków służbowych, powodujących poważne szkody społeczne.

2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio do osób, które naruszają porządek prawny lub obowiązki służbowe powodując poważne szkody społeczne, wchodzących w skład organów kolektalnych, uprawnionych do podejmowania decyzji w zakresie administracji państwowej i gospodarki narodowej.

3. Osobę, przeciwko której toczy się postępowanie, o którym mowa w ust. 1, zawieszają się w pełnieniu obowiązków służbowych lub w pełnieniu funkcji na czas trwania tego postępowania, na podstawie orzeczenia komisji specjalnego postępowania porządkowego.

4. W sprawach szczególnej odpowiedzialności porządkowej orzeka: 1) w pierwszej instancji — komisje specjalnego postępowania porządkowego,

2) w drugiej instancji — centralna komisja specjalnego postępowania porządkowego.

5. W postępowaniu z tytułu szczególnej odpowiedzialności porządkowej mogą być orzekane następujące kary: 1) ostrzeżenie, 2) przeniesienie na niższe stanowisko, 3) zwolnienie z zajmowanego stanowiska lub odwołanie ze składu organu kolektalnego.

6. Od orzeczeń wydanych w pierwszej instancji w postępowaniu z tytułu szczególnej odpowiedzialności porządkowej przysługuje, w terminie 7 dni, odwołanie do centralnej komisji specjalnego postępowania porządkowego, której orzeczenia są ostateczne.

7. Prawomocne orzeczenia wydane w postępowaniu z tytułu szczególnej odpowiedzialności porządkowej podlegają z mocy prawa niezwłocznie wykonaniu przez właściwe organa.

8. Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia, określa organizację, zasady,

skład i tryb powoływania komisji specjalnego postępowania porządkowego oraz rzeczników działających w tym postępowaniu, a także zasady i tryb postępowania przed komisjami oraz wykonywania ich orzeczeń.

Art. 15

1. Nie wykonane w całości lub w części do dnia zniesienia stanu wojennego kary za przestępstwa i wykroczenia, prawomocnie wymierzone na podstawie przepisów art. 46-52 dekretu z dnia 12 grudnia 1981 r. o stanie wojennym (Dz.U. nr 29, poz. 154 i z 1982 r. nr 3, poz. 18) albo orzeczone w trybie postępowania szczególnych, wprowadzanych na czas obowiązywania stanu wojennego mocą innych przepisów ustawowych dotyczących stanu wojennego, podlegają wykonaniu.

2. W sprawach o przestępstwa i wykroczenia, określone w art. 46-52 dekretu, o którym mowa w ust. 1, wszczętych i nie zakończonych prawomocnym orzeczeniem kończącym postępowanie do dnia zniesienia stanu wojennego stosuje się nadal te przepisy, a kary wymierzone na ich podstawie polegają wykonaniu.

Art. 16

1. Nie zakończone do dnia zawieszenia stanu wojennego sprawy o przestępstwa, które przestały podlegać postępowaniu doraźnemu, prowadzi się w dalszym ciągu w trybie postępowania zwyczajnego przed organem dotychczas właściwym; czynności procesowe dokonane przed tym dniem są skuteczne, jeżeli dokonano je z zachowaniem przepisów dotychczasowych.

2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio do spraw nie zakończonych do dnia zniesienia stanu wojennego.

Art. 17

1. Sprawy o przestępstwa, które z dniem zawieszenia stanu wojennego przestały podlegać rozszerzonej właściwości sądów wojskowych, toczą się do czasu uprawnienia się wyroku przed organem dotychczas właściwym.

2. Jednakże właściwy sąd wojskowy, z własnej inicjatywy albo na wniosek oskarżonego lub prokuratora wojskowego, może przekazać sprawę do właściwości sądu powszechnego, jeżeli dobieżył wymiaru sprawiedliwości nie stoi temu na przeszkodzie. W takim wypadku postępowanie przed sądem danej instancji prowadzi się od początku.

3. Przepis ust. 2 stosuje się odpowiednio w postępowaniu przygotowawczym, które prowadzi się w dalszym ciągu na zasadach ogólnych.

4. Przepisy art. 25 par. 3 i art. 29 Kodeksu Postępowania Karnego stosuje się odpowiednio.

Art. 18

Zawieszenie stanu wojennego nie narusza przepisów dotyczących stanu wojennego zawartych w ustawie z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej (Dz.U. z 1979 r. nr 18, poz. 111).

Art. 19

Decyzje oraz inne indywidualne rozstrzygnięcia prawne, wydane na podstawie przepisów obowiązujących w czasie stanu wojennego, zachowują moc prawną na zasadach ogólnych.

Art. 20

Ustawa wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Urzędowy tekst ustawy ogłoszony zostaje w „Dzienniku Ustaw”.

(PAP)

USTAWA

z dnia 18 grudnia 1982 roku o zmianie ustawy o szczególnej regulacji prawnej w okresie stanu wojennego

Art. 1

W ustawie z dnia 25 stycznia 1982 r. o szczególnej regulacji prawnej w okresie stanu wojennego (Dz.U. nr 3, poz. 18) po art. 1 dopisuje się art. 1a w brzmieniu:

„Art. 1a. 1. W miarę utrwalania się pokoju społecznego, ładu i porządku publicznego, Rada Państwa, na wniosek Rady Ministrów, może zawiesić stan wojenny wprowadzony ze względu na bezpieczeństwo państwa na całym lub na części terytorium Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej.

2. W razie zagrożenia spokoju, ładu i porządku publicznego Rada Państwa, na wniosek Rady Ministrów, może przywrócić uprzednio zawieszony stan wojenny lub niektóre rygory tego stanu.

3. Zawieszenie stanu wojennego, o którym mowa w ust. 1, następuje w drodze Uchwały Rady Państwa określającej terytorium i datę tego zawieszenia. Uchwała podlega ogłoszeniu w Dzienniku Ustaw Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej oraz opublikowaniu w środkach masowego przekazu. W tym samym trybie następuje przywrócenie stanu wojennego lub jego rygorów, o których mowa w ust. 2.

4. Zakres regulacji prawnej w okresie zawieszenia stanu wojennego, określa odrębna ustawa.

Art. 2

Ustawa wchodzi w życie z dniem ogłoszenia. Urzędowy tekst ustawy ogłoszony zostaje w „Dzienniku Ustaw”.

Wielka szansa Polak i Polaków

Wystąpienie sekretarza KC PZPR prof. Mariana Orzechowskiego

(SKRÓT)

Patriotyczny Ruch Odrodzenia Narodowego — nie bez głębokich racji nazywany wielką szansą Polski i Polaków — ruch ciałem młody, stopniowo i nie bez trudu wrastający w ideowy i polityczny krajobraz Polski współczesnej — przeszedł trzy jakby stadia swego stawiania się. Stadium początkowe to krystalizacja idei odrodzenia narodowego, pierwsze jej realizacje i wcielenia (ruch OKON) — trwające od proklamowania stanu wojennego po ogłoszenie deklaracji w sprawie ruchu. Powstawaniem jego struktur wojewódzkich, utworzeniem komisji inicjującej wypełnione jest stadium drugie. Jest to zarazem przejście do stadium trzeciego — stadium ruchu nie tylko organizującego się, ale działającego, tworzącego nowe zjawiska i fakty nieodwracalne. Opinia publiczna, ciągle jeszcze wobec PRON podzielona, w różnym stopniu akceptująca jego idee, zasady i szanse wiąże już z nim fakty ważne społecznie i politycznie.

Ruch istnieje już politycznie, zanim zdążył się do końca zorganizować. W tym właśnie upatrywać można ogromną szansę dla PRON — dla powodzenia — deklarowanego przez władze i oczekiwanego przez społeczeństwo procesu demokratyzacji życia w kraju.

Dotychczasowych dokonaniach PRON nie przeceniamy — to dopiero skromne początki, pierwsze kroki. W ich ocenie niezbędna jest daleko idąca powściągliwość. Jeżeli jednak odwołujemy się do nich to z trzech różnych względów:

Po pierwsze, by wyrazić szacunek dla tysięcy członków OKON-ów, pasjonatów ruchu, których ofiarność, pomysły, obywatelska postawa stanowią o ruchu, jego istocie i szansach.

Po drugie, aby pełniej, lepiej uświadomić sobie, co i jak trzeba robić, aby maksymalnie wykorzystać dla rozwoju ruchu nową szansę z zawieszaniem stanu wojennego — sytuację społeczno-polityczną, łatwo dostrzegalną przemianą w postawach społeczeństwa, którego zdecydowana większość zainteresowana jest w umacnianiu spokoju i ładu społecznego.

Po trzecie, dlatego, iż w dotychczasowym działaniu ruchu wyraża się jego istota, adresowane do niego oczekiwania społeczne.

W tych pierwszych dokonaniach rodzącego się ruchu wyraża się przede wszystkim jego społeczno-obywatelski charakter, iż skupia on Polaków podpisujących się pod deklaracją z 20.7.1982 r., akceptujących cele ruchu, niezależnie od przynależności do światopoglądu, iż jest ruchem ludzi dobrej woli, aktywnych, zainteresowanych udziałem w życiu społecznym i politycznym państwa, wnoszących do niego własne wartości ideowe, moralne, światopoglądowe i kierujących się nimi w działaniu.

Inaczej mówiąc PRON staje się — i pragnie być — ruchem wszystkich Polaków, którzy dążą do:

— rozwiązywania konfliktów społecznych poprzez porozumienie;

— odnowy socjalistycznego państwa w drodze reform społeczno-politycznych;

— realizacji ideałów wynikających z wieloletniopoglądowości polskiego społeczeństwa;

— urzeczywistnianie idei wolności obywatelskiej, równości i współdecydowania o charakterze ładu społecznego w Polsce;

— wyjścia z obecnego kryzysu społeczno-politycznego i gospodarczego oraz niedopuszczenie do jego powtórzenia;

— realizacji celów i inicjatyw wynikających z własnych potrzeb i dążeń uczestników.

W całościach tych celów zawarta jest istota odrodzenia narodowego, rozumianego także jako wielka przemiana społeczna, polityczna i moralna w stosunkach między instytucjami publicznymi a jednostką, między obywatelami a państwem jako wspólnym ich dobrem. Jego byt i rozwój związany jest ściśle z poczuciem odpowiedzialności politycznej i czynnym udziałem w życiu społeczno-gospodarczym i kulturalnym wszystkich świadomych obywateli. Tak rozumiany Ruch Odrodzenia Narodowego jest częścią socjalistycznej odnowy. W tym sensie o jego ostatecznym kształcie, o roli i miejscu w życiu społeczno-politycznym kraju, zdecydować to, z jaką konsekwencją program odnowy zapisany w uchwale IX Zjazdu PZPR, wetolony będzie w życie.

PRON jawi się więc jako forma zespolenia wszystkich sił prosocjalistycznych dla narodowego odrodzenia. Celem tego zespolenia jest wspólne uzgadnianie hierarchii celów i zadań, których spełnienie służy odrodzeniu narodowemu lub stanowi jego cząstkę; znajdowanie najszybszych, społecznie akceptowanych dróg i metod ich realizacji; partnerski w niej udział i współodpowiedzialność.

Tak rozumiane porozumienie stanie się faktem tylko wówczas, gdy powstanie platforma polityczna i społeczna, która mogłaby przyjąć za swoją nie tylko ci, którzy socjalizm akceptują, ale i reszta stojące na uboczu, wątpiące, nie w pełni akceptujące kierunek, w jakim zmierza władza i rezultaty jej polityki. Musi to być platforma polityczna, która byłaby również skłonna przyjąć ludzi z „wewnętrznej emigracji” czujących się Polakami, świadomymi, że mają tylko jedną ojczyznę. To właśnie o tych z ubocza i tych z wewnętrznej emigracji tworzących ową milicję większość trzeba walczyć przede wszystkim. To ich trzeba umieć przekonać, że dzisiaj aktywność jest ich patriotycznym obowiązkiem.

Nasze porozumienie musi się więc stać stanem społecznej i politycznej świadomości całego społeczeństwa i jego poszczególnych grup. Stanem postaw przedstawiających nadzwyczajne racje państwa i narodu nad zale, podziaty i poglądy. Jego istota musi być wprowadzeniem kraju z kryzysu, przywróceniem ideałom socjalizmu właściwego sensu, a Polsce jej pozycji międzynarodowej. Taka dziś musi być miara patriotyzmu.

Partie polityczne oraz organizacje społeczne i polityczne działają w ruchu poprzez swoich członków, którzy aktywnością w PRON na zasadach partnerstwa i pełnej równości.

Jako ruch społeczny wspomagający socjalistyczny system polityczny, PRON pragnie

uczestniczyć w ustalaniu programów społeczno-gospodarczego rozwoju, kształtowaniu obywatelskiego porozumienia oraz obywatelskich postaw odpowiedzialności społecznej i polityczno-moralnej. Ruch stymuluje także aktywność różnych środowisk, konsultuje ważne decyzje państwowe, uczestniczy w przygotowywaniu platformy wyborczej i w przebiegu wyborów do Sejmu i rad narodowych oraz organizuje więzi między — ciałami przedstawicielskimi a — społeczeństwem, występuje z inicjatywą wobec wszystkich organów państwowych w sprawach wymagających decyzji i regulacji prawnej. Będąc płaszczyzną dialogu z władzami ruchu służy podnoszeniu poziomu kultury politycznej współobywateli.

W systemie politycznym PRL PRON może pełnić następujące podstawowe funkcje:

— wyrażanie opinii publicznej, organizator dialogu oraz mediatora w konfliktach;

— organizator konsultacji, krytyki i kontroli;

— inspiratora poczynając od władz zgodnych z oczekiwaniami społeczeństwa oraz aktywności obywateli zgodnie z interesami narodu i państwa;

— poszerzeniu społecznej bazy rządzenia.

Traktujemy PRON jako najszerszą płaszczyznę spotkania — dialogu — współpracy partyjnych i bezpartyjnych, wierzących i niewierzących, marksistów i niemarksistów, których łączy:

— wspólna troska o los Polski, jej rozwój, miejsce w Europie i dobre imię;

— wspólne zrozumienie, iż socjalizm jest treścią i formą narodowej — społeczno-ekonomicznej, politycznej i kulturalnej egzystencji;

— wspólne pragnienie skutecznego działania na rzecz odrodzenia narodowego.

Są to racje nadrzędne, stoją one poza dyskusją, a ich uznanie stanowi warunek wstępny spotkania — dialogu i współpracy.

Wśród tych racji nadrzędnych jest także przewodnia rola PZPR, do której należy i którą mam zaszczyt — wraz z setką towarzyszy — reprezentować w radzie PRON. Polityczną i moralną legitymację do przewodniej roli wywodzimy przede wszystkim z mandatu klasy robotniczej, z faktu, iż reprezentujemy jej racje klasowe i interesy, z faktu, iż z naszymi poprzednikami i z naszą partią związane są wejście Polski na drogę socjalistycznej rewolucji, przeobrażenie jej struktury społeczno-ekonomicznej i politycznej, zmiana jej roli i miejsca w Europie, odwołanie jej do przodków. Wyrazem uznania tej roli jest zapis konstytucyjny. Jest naszą ambicją, aby racje naszej partii były racjami PRON, by określały one jego „polityczny ton”. Chcemy jednak — i będziemy — prezentować i przeprowadzać swe racje w dyskusjach, kontrowersjach, w ideowych i politycznych starciach, odwołując się do racjonalnych, racjonalnych argumentów. Będzie naszą ambicją, aby członkowie PZPR w radzie — w ruchu w ogóle — byli ludźmi walczącymi o ideowe i polityczne racje Polski socjalistycznej — socjalizmu — partii, swą podstawą i swym działaniem pozyskującym bezpartyjnych, inaczej myślących, wątpiących.

PRON rodzi się i rozwija w skomplikowanej, ale zmiennej sytuacji, ewoluującą w pożądanym przez nas kierunku. Stwarza to szansę, iż w ruchu znajdują się i ci, którzy dzisiaj stoją na uboczu, wahają się, lecz obalają miejsca, przyglądają się słowom i czynom PRON, ulegają naciskom swych środowisk, nie wywołili się jeszcze z okowów myślenia emocjonalnego i irracjonalnego.

Ruch nie powstaje w próżni politycznej, lecz w określonych warunkach. Powstaje więc tak, jak na to pozwalają warunki chociaż jego ambicja i celem jest ich współtworzenie, jak na to pozwalają przemiany świadomości i postaw grup i środowisk społecznych, które mogą i powinny z ruchem współdziałać, współtworzyć go.

Z wielu stron dochodzą słowa krytyki: niekiedy przyjaźnej i twórczej, ruchowi dobre słuszące, najczęściej jednak niechętnie lub wręcz wrogie. Słyszemy więc, że ruch jest politycznie zbyt zawężony, za mało otwarty, nie ku wszystkim wyciągający rękę. Czy mamy więc wyciągać rękę także do jawnych nieprzyjaciół Polski i socjalizmu, do przeciwników z wyboru, którzy chcą nim być

i są? Czy mamy od nowa tworzyć fikcje i pozory jakiejś nowej „jedności moralno-politycznej” — „jak Polak z Polakiem”? słyszymy także, że PRON to fasada, to „nowe wydanie starego FJN” itd. W tych pogawkach o „nowym wydaniu” oprócz zwykłej obojętności wobec wielokrotnych deklaracji współtwórców PRON i samego FJN, stosowania zasady iż „tym gorzej dla faktów, jeżeli przeczą mojej teorii”, zawarty jest także polityczny zamiar odrzadzania PRON od trwałych wartości FJN, od tysięcy społeczników, którzy związali z nim część swego życia.

Nic w tym ruchu poza generalnymi zasadami, ramami organizacyjnymi i pierwszymi doświadczeniami nie jest jeszcze przesądzonych. Wiele pytań wciąż pozostaje otwartych. W jakim stopniu ruch ma być formą zorganizowanej opinii publicznej, a w jakim wyposażoną w określone kompetencje instytucją życia publicznego? W jaki sposób uczynić ten najpowszechniejszy i najbardziej dostępne forum publicznych dyskusji o sprawach Polski i Polaków? Co zrobić, aby inspirować pozytywne społecznie inicjatywy ruch był również skuteczną formą weryfikacji i kontroli efektywności poczynając od władz administracyjnych i gospodarczych, stawał się szkołą politycznej i obywatelskiej dojrzałości?

Współtworzenie odpowiedzi na postawione pytania — a jest ich znacznie więcej — oraz faktów „przemawiających do wyobraźni i do rozsądku” to podstawowa powinność nowo powołanej rady.

Sygnatariusze deklaracji z 20.07. br. zapowiadając jej powołanie ogólnie określili cele, realizacji którym ma ona służyć, zaliczyli do nich:

— umocnienie patriotycznego Ruchu Odrodzenia Narodowego i wspomaganie jego podstawowych ogniw;

— doprowadzenie do ukonstytuowania się PRON w polskim systemie politycznym.

Z tak zaproponowanych celów wynika charakter rady. Jej najbardziej wyraźną cechą jest tymczasowość, jednoznacznie wskazana już w samej nazwie. Dlatego też nie jest ona formalną władzą ruchu i nie powinna nią być, gdyż mogłoby to zahamować żywiołowy, autentyczny, oddolny przede wszystkim rozwój PRON.

Taki właśnie charakter rady przesądził o trybie jej powstania. Biorąc pod uwagę jej charakter i zadania jasno określony czas działania (do zjazdu, dla jego przygotowania) sygnatariusze deklaracji wraz z komisją inicjującą zdecydowali się na przyjęcie zasady powoływania konkretnych ludzi, indywidualnie i imiennie.

Nie oznacza to wcale pomniejszania rangi i roli rady. Decyzja o jej powołaniu z politycznego punktu widzenia, ma istotne znaczenie. Powstaje organ, którego działalność zależy na przyszytym kształcie ruchu. Doceniając to, sygnatariusze deklaracji postanowili zaprosić do swego grona osoby o dużym autorytecie w społeczeństwie. W ten sposób powstała 15.09.1982 r. Komisja Inicjująca utworzenie TRK, która określiła zasady powołania Tymczasowego Krajowego Przedstawicielstwa Ruchu. Przypomnijmy, że intencją komisji było:

— zapewnienie w radzie reprezentacji struktur wojewódzkich i podstawowych ogniw PRON;

— zapewnienie udziału przedstawicielom środowisk opiniotwórczych, zawodowych i społecznych.

W radzie uczestniczy wiele osób — znanych autorytetów w swoich środowiskach oraz w społeczeństwie, oraz grupa działaczy FJN. Jest to zgodne z deklaracją w sprawie PRON oraz treścią oświadczenia Sekretariatu OK FJN z dnia 7 grudnia br.

Dążąc do zapewnienia kontynuacji kierunku ideowo-programowego wypracowanego przez komisję inicjującą, sygnatariusze powołali jej członków do TRK PRON.

Zaakcentować jednocześnie należy, że przyjęcie na tym etapie rozwoju ruchu trybu powołania i nie wyboru jej krajowej reprezentacji, nie oznacza przesądzenia sprawy na przyszłość. Problem wyłaniania władz PRON jest ciągle otwarty, a jego rozstrzygnięcie należy do kongresu założycielskiego.

W Patriotycznym Ruchu Odrodzenia Narodowego chodzi o autentyczne pozostawienie tym, którzy chcą działać, pełnej samodzielności i inicjatywy. Nie ma znaczenia, jak grupa ludzi, którzy zespolą się do pracy, do konkretnego działania, do przedyskutowania ważnego problemu, będzie się nazywała i jakie przyjmie formy organizacyjne. Istotne jest to, by mogła działać według programu, który uzna za słuszny. Nie jest też nigdzie powiedziane, że w podstawowym ogniwie ruchu — w OKON-ach — muszą być reprezentowani wszyscy sygnatariusze deklaracji. Chodzi po prostu o ludzi, którzy chcą się zaangażować w najważniejsze dla środowiska i kraju sprawy, niezależnie od tego, skąd przychodzą.

OKON potrzebna jest pomoc w ich działaniu i wsparciu, sugestii, a nie hamowanie inicjatyw. Jest to jedyna droga do budowania rangi i wartości społecznikowskiego działania, jego głębokiego sensu. Natomiast decyzja co do przyjęcia owych sugestii, rad itd. pozostaje wyłączną kompetencją OKON oraz struktur tymczasowych PRON. W ramach tej grupy zadań mieści się także prawo i obowiązek wskazywania na niebezpieczne tendencje występujące w procesie kształtowania ruchu, na sposoby ich uniknięcia oraz godne upowszechniania wzory działania.

W ramach doprowadzenia do ukonstytuowania się PRON w polskim systemie politycznym wskazać trzeba na trzy podstawowe grupy zadań:

Kontynuowanie rozpoczętych przez komisję inicjującą kontaktów z władzami państwowymi na szczeblu centralnym, wojewódzkim i lokalnym. Kierunek ten należało rozszerzyć na organizację społeczno-polityczną. Racja tych kontaktów jest m. in. stwarzanie warunków sprzyjających rozwojowi ruchu. Pole możliwości jest tu ogromne: konsultowanie projektów ustaw sejmowych, uchwał rad narodowych, decyzji radu i administracji, współdziałanie z radami narodowymi, organizacja „interpelacji obywatelskich” adresowanych do administracji; publiczne spotkania z ministrami, wojewodami, naczelnikami itd.

Podejmowanie konkretnych inicjatyw politycznych i społecznych, społecznych i gospodarczych (kontynuacja praktyki zapoczątkowanej przez komisję inicjującą) jakich dziesiątki i setki w każdej wsi, gminie, w każdym mieście i województwie. Ruch ma szansę stać się rzecznikiem walki z biurokracją, lekceważeniem ludzi i ich spraw, o sprawną administrację, realizującą interesy państwowe i społeczne.

Doprowadzenie do odbycia kongresu założycielskiego PRON. W ramach tej grupy zadań mieści się rozwiązanie szeregu problemów programowych i organizacyjnych.

Tak jak szeroka jest baza ruchu, tak wszechstronny jest jego program. Treścią tego programu jest wszystko, co służy Polsce, jej rozwojowi, suwerenności i bezpieczeństwu. Najkrócej można by powiedzieć, że chodzi o samowystarczalność obywatelską, o stworzenie każdemu nieobojętnemu szansę na to, by coś od niego zależało, o odrodzenie społecznej aktywności i skierowanie jej tam, gdzie może być najefektywniej wykorzystana.

Program zawarty w deklaracji w sprawie PRON można by ugrupować w kilka bloków tematycznych.

Pierwszy z nich można nazwać współodpowiedzialnością za państwo. Współodpowiedzialność ta powinna się wyrażać w trosce o bezpieczeństwo, pokój, w bycie obywateli i w wewnętrzny ład konstytucyjny, w przeciwniejszym sobie próbie osłabienia państwa i powrotem do skłódliwych praktyk życia społeczno-politycznego.

Pragnie także inicjować społeczną konsultację najważniejszych decyzji państwowych i uczestniczyć w społecznym procesie powstawania aktów prawnych, zamierza również inspirować i kontrolować działanie aparatu władzy i administracji, a jednocześnie — uzyskiwać dla nich społeczne poparcie.

Drugi blok problemów ujętych w deklaracji można by określić jako obywatelski. Ruch zamierza rozwijać samorządność i samopomoc w mieście i na wsi, odradzać tradycje, kształtować kulturę polityczną i prawną, poprawiać współzależność obywatelską, kulturową i tradycje narodowe.

Za niezbędne uznaje PRON upowszechnienie wśród młodzieży poczucia wysokiej godności służby wojskowej, a także tworzenie w społeczeństwie atmosfery sprzeciwu wobec tendencji konfrontacyjnych i groźby wojny termojądrowej.

Kolejny blok programowy PRON nazwijmy zadaniami pracy organizacyjnej. Wydzigniecie kraju z kryzysu, współdziałanie w doprowadzeniu do końca reformy gospodarczej ruch uważa za jedno z najważniejszych swoich zadań. Pragnie także przygotowywać do pracy mądrej, dobrze zorganizowanej i efektywnej, stanowiącej źródło godności ludzkiej i niernik społecznej wartości jednostki. Zamierza również prowadzić edukację ekonomiczną społeczeństwa.

Jako ruch społeczny chce rozwijać idee samopomocy, podejmować działania łagodzące skutki kryzysu w rodzinach i grupach społecznych najsłabszych ekonomicznie, nieść pomoc ludziom starszym i niepełnosprawnym.

Zadania wychowawcze ruchu sprowadzają się do odrodzenia moralnego społeczeństwa, do pielęgnowania tradycji rodzinnych i zasad życia rodzinnego, do walki o dobre obyczaje, walki z plagami społecznymi, zwłaszcza zagrażającymi młodemu pokoleniu. Chce przeciwstawiać się rozluźnianiu norm moralnych i wydać walkę bezdusznosci, biurokracji, łapaniu prawa. Będzie także działał w interesie kultury i pielęgnował kulturę ludową.

Ważną sprawą dla PRON ma się stać krzewienie wiary we własne siły i w skuteczność społecznego działania.

Widzi swoje zadania również w ochronie przyrody oraz środowiska. Pragnie popierać współpracę i zacieśniać więzi z Polską.

Jesteśmy świadkami ważnego momentu w rozwoju PRON, Ruchu, który stał się wielką sprawą i wielką szansą Polaków. Jest naszym obowiązkiem szansę tę w pełni wykorzystać. (PAP)

OŚWIADCZENIE Tymczasowej Rady Krajowej PRON

17 grudnia 1982 roku zebrała się na swoim pierwszym posiedzeniu Tymczasowa Rada Krajowa Patriotycznego Ruchu Odrodzenia Narodowego.

Odpowiadając na oświadczenie Sejmu PRL z dnia 3 maja 1982 roku, Polska Zjednoczona Partia Robotnicza, Zjednoczone Stronnictwo Ludowe, Stronnictwo Demokratyczne, Stowarzyszenie „Pax”, Chrześcijańskie Stowarzyszenie Społeczne, Polski Związek Katolicko-Społeczny — ogłosiły deklarację wzywającą do zespolenia w Patriotycznym Ruchu Odrodzenia Narodowego wszystkich tych nurtów aktywności społecznej i politycznej, które podjęły dzieło wypracowania kraju z kryzysu, dzieło naprawy Rzeczypospolitej, utrwalania w świadomości i praktyce zbiorowej ideałów sprawiedliwości społecznej, socjalistycznej demokracji, praworządności i godności człowieka.

Patriotyczny Ruch Odrodzenia Narodowego, otwarty dla wszystkich Polaków, którzy stoją na gruncie Konstytucji PRL, staje się nowym, demokratycznym forum obywatelskiego dialogu.

Zgodnie z zasadami określonymi przez Komisję Inicjującą utworzenie Tymczasowej Rady Krajowej, w skład jej weszli przedstawiciele wojewódzkich i podstawowych ogniw ruchu, liczna grupa działaczy Obywatelskich Komitetów Odrodzenia Narodowego, działaczy Frontu Jedności Narodu oraz przedstawiciele różnych środowisk zawodowych i społecznych.

Tymczasowa Rada Krajowa PRON jako platformę swego działania przyjmuje deklarację w sprawie Patriotycznego Ruchu Odrodzenia Narodowego z dnia 20 lipca br. Deklaracja ta określa podstawowe cele ruchu.

Kierując się tymi wskazaniami Tymczasowa Rada Krajowa wytycza sobie następujące zadania główne: — Chcemy budować porozumienie Polaków w podstawowych sprawach narodu i państwa, przełamywać bariery społecznej nieufności, gotowi jesteśmy w tej sprawie podjąć dialog ze wszystkimi, dla których Polska jest wartością nadrzędną.

Chcemy działać na rzecz pokoju wewnętrznego, rozwoju twórczej pracy i kultury, sprawiedliwego podziału wytworzonych dóbr. Chcemy działać na rzecz odrodzenia moralnego narodu i ochrony rodziny. Opowiadamy się za konsekwentną realizacją porozumienia społecznego, reform i socjalistycznej odnowy. Zwracamy się do wszystkich Polek i Polaków, abymy wspólnie tworzyli warunki całkowitego zakończenia stanu wojennego w realnie bliskiej perspektywie.

Nie będziemy oszczędzić wysiłków, aby przywrócić Polsce należne jej miejsce w świecie. Żyjemy w dobie wysięgu zbrodni i zagrożenia prawa ludzi do życia w pokoju. Naruszana jest suwerenność narodów, stosowany jest szantaż militarny, polityczny i gospodarczy. I nam też usłuży nie narzuć sposobu, w jaki mamy urządzić dom ojezyszy. Zdecydowanie odrzucamy wszelkie próby ingerowania w nasze sprawy wewnętrzne. Przekonani jesteśmy, że stanowisko to podzieli każdy Polak świadomy swojej godności narodowej. Nasze narodowe aspiracje wspierane są przez wszystkie kraje wspólnoty socjalistycznej, przez wielu przyjaźni, jakich Polska ma na całym świecie.

Podjęliśmy działania służące umacnianiu i rozszerzaniu naszego ruchu. Wyrażamy przekonanie, iż nie zabraknie w nim ludzi społecznej zasługi — Działaczy Frontu Jedności Narodu i Obywatelskich Komitetów Odrodzenia Narodowego.

Będziemy udzielali wsparcia, pomocy i rady wszystkim ogniwom ruchu w ich niełatwej, pionierskiej działalności. Krajowa Rada będzie starała się koordynować ich prace, doradzać formy i metody rozwiązywania podejmowanych problemów, przedkładać propozycje. Upowszechniać będziemy wszystkie inicjatywy konstruktywnego działania ogniw PRON, zgodnie z deklaracją z dnia 20 lipca br.

Tymczasowa Rada Krajowa, wspólnie ze wszystkimi ogniwami PRON, przywołuje kongres przedstawicieli ruchu, który powinien odbyć się wiosną 1983 roku. Tymczasowa Rada Krajowa PRON zwraca się do wszystkich działaczy ruchu o aktywny udział w przygotowaniach do kongresu, tak aby spełnił on oczekiwania społeczne. Z chwilą otwarcia kongresu Tymczasowa Rada Krajowa złoży na jego ręce swój mandat.

Kongres Patriotycznego Ruchu Odrodzenia Narodowego stanie się ważnym wydarzeniem w życiu naszego kraju, nakreśli — zgodnie ze społecznymi oczekiwaniami — cele i zasady działania ruchu, wyznaczy jego miejsce w polskim systemie politycznym.

Tymczasowa Rada Krajowa Patriotycznego Ruchu Odrodzenia Narodowego zwraca się do wszystkich Polek i Polaków o wspólne budowanie siły naszego państwa. Patriotyczny Ruch Odrodzenia Narodowego jest propozycją takiego działania.

Tymczasowa Rada Krajowa Patriotycznego Ruchu Odrodzenia Narodowego
Warszawa, 17 grudnia 1982 r.

Spotkanie M. Milewskiego

Ciąg dalszy ze str. 1

powstała także w Fabryce Płyty i Uchwytów — w tym tygodniu oczekuje się jej rejestracji w Sądzie Wojewódzkim. O rosnącym zaufaniu społeczeństwa do rządu PRL i partii sprawującej w naszym kraju przewodnią rolę świadczą wzrastająca liczba tych, którzy decydują się na wystąpienie w jej szeregach. Tow. Milewski nie ukrywa, że Polska boryka się nadal z poważnymi trudnościami wewnętrznymi i na arenie międzynarodowej.

Podobnie jak w czasie poprzednich spotkań — także i obecnie sekretarz KC największego zaliczenia do wszystkich problemów nadzwyczaj szersze i obszernie. Padło m. in. pytanie o związek sekretarza KC z naszym regionem, na co gen. Milewski odpowiedział, że jego osobisty życiowy, który rozpoczął w Lipsku nad Biebrą, tu jako młody chłopiec walczył z wrogiem, potem pracował i choć po pewnym czasie przenosił się do Warszawy — nadal utrzymuje stałe kontakty z rodzinnym regionem.

Bezpłodni ton rozmów generała M. Milewskiego z członkami załogi białostockich „Uchwytów” sprawił, iż mimo zanku mody na oklaski — piątkowe spotkanie zakończyło się brawami. Tow. M. Milewski zapowiedział kolejny przyjazd do fabryki na ul. Łąkowej na początku przyszłego roku. (pi)

Prezydium TRK PRON

Jan Dobraczyński — pisarz; Halina Auderska — pisarka, posłanka na Sejm PRL; prof. Ryszard Badura — chirurg weterynaryzacji Akademii Rolniczej we Wrocławiu, przewodniczący Rady Wojewódzkiej PRON; Alfred Besterd — prawnik, członek prezydium, sekretarz CK SD; Józef Czarnek — ekonomista, członek Biura Politycznego, sekretarz KC PZPR; prof. Adolf Ciborowski — architekt, dyr. Inst. Urbanistyki i Planowania Przestrzennego Politechniki Warszawskiej PRON; prof. Jerzy Doerffer — rektor Politechniki Gdańskiej; Wit Drahicz — ekonomista, wiceprzewodniczący OK FJN, poseł na Sejm PRL; Edward Dzięgieł — rolnik, woj. suwalski, poseł na Sejm PRL; Andrzej Elbanowski — adwokat z Poznania, członek zarządu PKZS, członek Trybunału Stanu; Barbara Enholc-Narżyska — członek prezydium Rady Ekumenicznej; Katarzyna Gaertner — kompozytorka; Adam Gaik — górnik z kopalni „Lubin”; woj. legnicki; prof. Zbigniew Gertych — członek PAN, wice-marszałek Sejmu PRL; Jerzy Grzybek — dziennikarz, członek prezydium, sekretarz NK ZSL; prof. Witold Hensel — członek PAN, dyr. Instytutu Historii Kultury Materialnej PAN; gen. armii Wojciech Jaruzelski — I sekretarz KC PZPR, premier, przewodniczący Wojskowej Rady Ocalenia Narodowego; Wanda Jasiewicz — nauczycielka, przewodnicząca Tymczasowej Rady Wojewódzkiej PRON w Koninie; prof. Alfons Klafkowski — prawnik, członek Rady Państwa; Anatola Kleina — rolniczka, woj. skiernewickie; Augustyn Kogut — maszynista sprzętu budowlanego, przewodniczący Tymczasowej Rady Wojewódzkiej PRON w Poznaniu; Zenon Komender — przewodniczący stowarzyszenia „PAX”, wicepremier, poseł na Sejm PRL; Tadeusz Komsta — rolnik, woj. łomżyński; prof. Jan Kustrzewski —

wiceprezes PAN; prof. Edward Kowalczyk — przewodniczący CK SD, wicepremier; prof. Mikołaj Kozakiewicz — socjolog; Wincenty Lewandowski — dziennikarz, wiceprzewodniczący Stowarzyszenia „PAX”; Roman Malinowski — prezes NK ZSL, wicepremier; prof. Ryszard Manteuffel — członek PAN; Marian Mazur — robotnik w stoczni im. Komuny Paryskiej w Gdyni; Walenty Milewuski — kapitan Żegluga Wielkiej, przewodniczący Tymczasowej Rady Wojewódzkiej PRON w Gdańsku; Kazimierz Morawski — przewodniczący Chrześcijańskiego Stow. Społecznego, poseł na Sejm PRL, członek Rady Państwa; Andrzej Nałecz-Jawecki — dziennikarz, red. nac. tyg. „Veto”; Wiesław Nowicki — metalurg, generalny projektant Biura Proj. Hutnictwa „Bipromet”, przewodniczący TRW PRON, woj. katowickie; Władysław Ogrodzinski — dyr. Muzeum Warmii i Mazur, przewodniczący TRW PRON, woj. olsztyński; Krzysztof Orkisz — rzemieślnik, woj. kielecki; prof. Marian Orzechowski — sekretarz KC PZPR; prof. Jerzy Ozdowski — wice-marszałek Sejmu PRL; Zdzisław Pilecki — wiceprzewodniczący Chrześcijańskiego Stowarzyszenia Społecznego, poseł na Sejm PRL; Stanisław Piotrowski — robotnik, Zakłady im. M. Nowotki, Warszawa; Józef Porebski — suwnicowy, Kombinat Metalurgiczny im. Lenina w Krakowie; Jan Puto — robotnik, Stocznia im. Rękawki w Szczecinie; prof. Janusz Reykowski — kierownik Zakładu Psychologii PAN; Igor Sikirski — pisarz, przewodniczący TRW PRON, Łódź; Grażyna Soidyk — rolniczka, woj. tarnobrzęski; prof. Zygmunt Sulowski — historyk z KUL, Lublin; Marią Szypowska — pisarka, Warszawa; Janusz Zabłocki — przewodniczący Polskiego Związku Katolicko-Społecznego, poseł na Sejm PRL.

